

Film-auteursrecht

2021
Dirk Visser

Film-auteursrecht

Deel 1

- Welke rechten?
- Welke rechthebbenden?
- Wettelijk kader films
- Contracten

Deel 2

- Financiering
- Exploitatie
- Auteurscontractenrecht
- Handhaving

1

2

Artikel 1 Auteurswet

Het auteursrecht is het **uitsluitend recht** van den **maker** van een **werk van letterkunde, wetenschap of kunst**, of van diens **rechtverkrijgenden**, om dit **openbaar te maken** en te **verveelvoudigen**, behoudens de **beperkingen**, bij de wet gesteld.

3

Art. 10 lid 1 Aw

Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet:

[...]

10°. filmwerken;

4

Welke rechthebbenden?

op

- 'filmwerk' (Auteurswet)
- 'cinematografisch werk' (internationaal)
- 'eerste vastleggingen van films' (naburig)

5

Auteurswet

Rechten van

1. 'filmmakers'
 - bijdrage bestemd voor 'filmwerk'
2. makers van 'bestaande werken'
 - die in de film worden opgenomen
 - maar niet bestemd voor de film
 - *pre existing works*
 - Boek
 - Muziek
 - Kunstwerken die in beeld komen

6

Wet op de naburige rechten

Rechten van

- Acteurs
 - performers van filmmuziek
 - Art. 1 en 2 WNR
 - producenten van (film)muziek (art. 6 WNR)
- Producenten van de eerste vastleggingen van films
 - Art. 7a WNR
- Omroeporganisaties
 - Art. 8 WNR

7

Art. 1 sub a WNR

- **uitvoerende kunstenaar**: de toneelspeler, zanger, musicus, danser en iedere andere persoon die een werk van letterkunde, wetenschap of kunst of een uiting van folklore opvoert, zingt, voordraagt of op enige andere wijze uitvoert, [...]
- **Acteur** heeft een 'naburige recht', vergelijkbaar met auteursrecht.

8

Art. 7a WNR

De **producent van de eerste vastleggingen van films** heeft het uitsluitend recht om toestemming te verlenen voor:

- a. reproduceren
- b. verspreiden
- c. online beschikbaar stellen

van een door hem vervaardigde eerste vastlegging van een film of een reproductie daarvan.

9

Art. 8 WNR

Een **omroeporganisatie** heeft het uitsluitend recht om toestemming te verlenen voor:

- a) (kabel)doorgifte
- b) opname en reproductie
- c) verkoop van opnames
- d) openbaarmaking ter plaatse waar toegangsgeld wordt geheven
- e) online beschikbaarstelling

Van het uitgezonden signaal.

10

Specifiek wettelijk kader films

'Bijzondere bepalingen betreffende filmwerken'

11

Hoofdstuk V Auteurswet

'Bijzondere bepalingen betreffende filmwerken'

- Artikel 45a-45ga Aw

Ook van toepassing op acteurs

– Artikel 4 lid 1 WNR

- 'Op de uitvoering van een **uitvoerende kunstenaar**, die bestemd is als bijdrage voor de totstandkoming van een **filmwerk** als bedoeld in artikel 45a van de Auteurswet, zijn de artikelen 45a tot en met 45g van voornoemde wet **van overeenkomstige toepassing**'.

12

Soorten wettelijke rechten

- **Verbodsrechten** (exploitatie)
 - Auteursrechtelijke verbodsrechten
 - Nabuurrechtelijke verbodsrechten
- **Vergoedingsrechten**
 - Waarvoor?
 - Jegens wie?
- **Persoonlijkheidsrechten**
 - Algemeen (art. 25 Aw en 5 WNR)
 - Specifiek voor film (art. 45e en f Aw)

13

Art. 45a Aw

1. Filmwerk

– ‘een werk dat bestaat uit een reeks beelden met of zonder geluid, ongeacht de wijze van vastlegging van het werk, indien het is vastgelegd’.

2. Filmmakers

‘de natuurlijke personen die tot het ontstaan van het filmwerk een daartoe bestemde bijdrage van scheppend karakter hebben geleverd’

3. Filmproducent (‘Producent’)

de natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de totstandbrenging van het filmwerk met het oog op de exploitatie daarvan.

14

Filmproducent (‘Producent’)

- Spin in het web
 - Initiatiefnemer
 - Scenarioschrijver
 - Regisseur
 - Uitvoerend producent
 - *Special Purpose Company*
- Zaken - financiering
- Creativiteit – idee – scenario - uitvoering

15

Art. 45d lid 1 Aw

- ‘Tenzij de makers en de producent van een filmwerk schriftelijk anders zijn overeengekomen, worden de makers geacht aan de producent het recht overgedragen te hebben om [...] het filmwerk te verhuren en anderszins openbaar te maken, dit te [reproducen], er ondertitels bij aan te brengen en de teksten ervan na te synchroniseren’.

16

Vermoeden van overdracht

- Staan verschillende vergoedingsrechten tegenover
- Geldt niet voor de filmmuziek
 - Zie 2^e zin art. 45d lid 1 Aw.
 - Gaat via BumaStemra, publisher en label (sync license).
- Geldt wel ook voor de acteurs en andere ‘performers’.
 - T.a.v. bijdrage bestemd voor de film
 - Art. 4 lid 1 Wet op de Naburige Rechten (WNR)
- Kan niet op voorhand in een overeenkomst met een collectieve beheersorganisatie van worden afgeweken.
 - ECLI:NL:HR:2020:1548 (Lira/Ziggo).

17

Vermoeden van overdracht

- Geldt niet voor wettelijke vergoedingsaanspraak
 - zoals Thuiskopie (art. 16c e.v. Aw)
 - Luksan/Van der Let ECLI:EU:C:2012:65
- Geldt niet voor persoonlijkheidsrechten
- Geldt niet voor bestaande werken

18

Persoonlijkheidsrechten I

Artikel 25 Auteurswet / Artikel 5 WNR

- Recht op naamsvermelding
 - voor zover gebruikelijk
- Verzet tegen wijziging
 - tenzij onredelijk
- Verzet tegen verminking > aantasting reputatie
 - kan geen afstand van worden gedaan

19

Persoonlijkheidsrechten II

Artikel 45e Aw

Iedere filmmaker heeft het recht

- a. zijn naam op de daarvoor gebruikelijke plaats in het filmwerk te doen vermelden met vermelding van zijn hoedanigheid of zijn bijdrage aan het filmwerk;
- b. te vorderen dat het onder a bedoelde gedeelte van het filmwerk mede wordt vertoond;
- c. zich te verzetten tegen vermelding van zijn naam op het filmwerk, tenzij dit verzet in strijd met de redelijkheid zou zijn.

20

Persoonlijkheidsrechten III

Artikel 45f

‘De maker wordt, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, verondersteld tegenover de producent afstand gedaan te hebben van het recht zich te verzetten tegen wijzigingen als bedoeld in artikel 25, eerste lid onder c, in zijn bijdrage’.

21

Duur

Auteursrecht

- Het auteursrecht op een filmwerk vervalt door verloop van **70 jaren**, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de **langstlevende** van de volgende personen:
 - de hoofdregisseur,
 - de scenarioschrijver,
 - de schrijver van de dialogen en
 - degene die ten behoeve van het filmwerk de muziek heeft gemaakt.
- Art. 40 Auteurswet

Naburig recht

- Jaar van openbaarmaking van film + 50 jaar.
- Artikel 12 lid 6 WNR

22

Contracten

- Producent
- Boek (‘bestaand werk’)
- Scenario
- Regie
- Cast
- Crew en overigen

23

Boekverfilming

- Optiecontract
 - om scenario te maken en aan financiers en exploitanten te tonen
 - circa 6-24 maanden met een optieverlenging 12 maanden
- Als optie wordt ingeroepen: 2 jaar om te beginnen met filmen
- Alle verfilmingrechten positie Lira?
 - Remake, prequel, sequel, vervolgserie
 - (geen) merchandise rechten, toneel/musical rechten?

24

Boekverfilming

- Vergoeding
 - Optiefee (flat fee)
 - Licentiefee: [1 - 3] % netto productiebudget (met minimum bedrag) en
 - Winstdelingsregeling
 - evt. % netto winst producent uit exploitatie filmwerk
 - evt. % winst voor producent uit exploitatie remake-rechten
- Filmeditie door uitgever boek
 - Filmmateriaal in boek?
- Joint promotion

25

Boekverfilming

- Credits?
 - Alles (mogen) wijzigen?
 - Of 'integriteit van het boek niet aantasten'
 - Niet noemen naam en titel als (enige) sanctie?
 - Afstand recht te verzetten tegen wijziging
 - art. 25 lid 1 sub c Aw
 - Is mogelijk blijkens art. 25 lid 3 sub c Aw
 - Art. 45f Aw n.v.t. op auteur boek
- Pres. Rb. Amsterdam 28 februari 1985, KG 1985/81, AMR 1985, p. 71 (Het bittere kruid).
 – Pres. Rb. Amsterdam 25 april 1985, KG 1985/146 (Filmmuziek Het bittere kruid): gezien de schriftelijke overeenkomsten kan aan art. 25 lid 1 sub c slechts minimale werking worden toegekend.

26

Scenario

- Contract met scenarioschrijver(s)
 - Origineel verhaal of basis van boek
- Synopsis, treatment, scenario
 - Evt. re-write en polish
- Volledige rechtenoverdracht
 - Eén film of ook remake, prequel, sequel?
 - Non-usus? (art. 25e Aw)
 - Positie Lira
- Vergoeding (fixed fee) voor schrijfwerkzaamheden
 - ook indien het scenario niet verfilmd wordt.
- Evt. royalty % netto winst
 - (netto producentenwinst)

27

Regie

- Contract met regisseur
- Volledige rechtenoverdracht
 - Positie Vevam
- Flat-fee
- Evt. + royalty % netto winst
 - (netto producentenwinst)
- Final cut?

28

Cast

- Contract
- Voorwaarden
- Flat fee
 - + (heel soms) royalty (over welke netto winst?)
 - Voor beroemde acteurs
- Positie Norma

29

Andere creatieven

- Cameraman
- Designers
- Editors
 - Etc., etc., etc.
- Flat fee
- Positie Stichting FAIR

30

Regelen rechten 'bestaande werken'

- *pre existing works*
 - Boek
 - Muziek ('Sync licenties')
 - Kunstwerken die in beeld komen

The Hangover Part II – Warner Bros

31

'Verliefd op Ibiza'

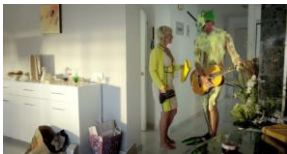
<https://www.youtube.com/watch?v=pgZc8KmZlno> 1.57-2.08

32

'Verliefd op Ibiza'

Kort fragment 'La ballade de Gens Heureux' geen 'incidentele verwerking' in de zin van art. 18a Aw

– ECLI:NL:RBNHO:2014:11165

33

Einde deel 1

34

Film-auteursrecht - Deel 2

- Financiering
- Exploitatie
- Auteurscontractenrecht
- Handhaving

35

Begin - zakelijk

Contracten - financiering - partijen

- Producent
- Distributeur
- Omroep
- Fondsen
- Investeerders
- Sponsors

36

Financiering - Distributeur (NL)

- **Investeert door betaling Minimum Guarantee (MG)**
 - daaruit wordt de production fee betaald.
- **Krijgt [bij NL speelfilm] alle rechten van de producent**
 - Bioscopen
 - + non-theatricals: bijvoorbeeld vliegtuigen
 - Televisie & VOD
 - Omroep ligt vast als die meefinanciert
 - Buitenland
 - nagesynchroniseerd of ondertiteld
 - samen met producent naar Berlijn en Cannes
- **Onafhankelijke distributeurs**
 - Dutch Filmworks

37

Financiering - vervolg

- **Omroep**
- **Fondsen**
 - Cobo-fonds (publieke omroep)
 - Co-productiefonds voor de Binnenlandse Omroep
 - Nederlands Filmfonds (NFF) (bioscoopuitbreng vereist)
 - 60 miljoen per jaar www.filmfonds.nl/toegewezen
 - Abraham Tuschinsky fonds (btw-convenant)
 - 3,5 miljoen per jaar
 - Buitenlandse filmfondsen
- **Investeerders** [equity / eigen investering producent]
- **Sponsors**
 - Productplacement

Single Purpose Company &
Completion Bond bij films
boven 2 miljoen euro

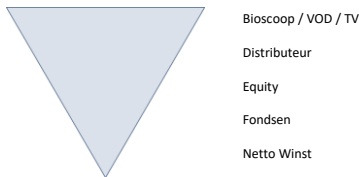

tax-incentives
(Hongarije etc.)

38

Exploitatie

- **Waterfall recoupment**

39

Internationaal

- Warner Bros, Universal Pictures, Paramount Pictures, Sony Pictures, Disney ('Studios')
 - Producent, distributeur en investeerder in één
- Netflix, Amazon, Disney
 - Producent, distributeur en investeerder én video-on-demand-platform en -abonnement-aanbieder in één.

40

Exploitatie 'windows'

- **Bioscoop**
- **Video-on-demand**
 - TVOD (transactional video on demand)
 - SVOD (subscription video on demand)
 - AVOD (advertising-based video on demand)
- **Televisie**
 - Doorgifte (Ziggo & KPN) lineair + catch-up
 - Via producent > omroep > kabelexploitant
 - Via Vevam, Lira & Norma
 - Groeptelevisie & lokale doorgifte
 - via Videma

41

Bioscoopkaartje

- 60% bioscoop
 - 40% >
 - dan Minimum Guarantee (MG) naar Distributeur
 - dan 50% naar producent
 - daar gaat vanaf Print & Adveristing (P&A)
- Dan komt de 'waterfall':
- Equity
 - Fondsen > NFF 50% 'revolverend middel'
 - Netto producentenwinst

42

Auteurscontractenrecht

- Meeste andere exploitatievormen (VOD)
- 50% distributeur
- 50% producent

43

Billijke vergoeding

- Terug naar art. 45d lid 1 Auteurswet
 - “Ongeacht de wijze van overdracht is de producent aan de makers voor de overdracht van rechten en de exploitatie van het filmwerk een **billijke vergoeding** verschuldigd. Van het recht op een billijke vergoeding kan geen afstand worden gedaan”.
 - Wordt in de praktijk *lump sum* vaak afgekocht voor de meeste makers.
 - Wanneer recht op royalty(verhoging)?

45

Proportionele billijke vergoeding II

Artikel 45d lid 2 Auteurswet (2021)

- *Alle* makers van een filmwerk
- *proportionele billijke vergoeding*
- voor iedere kabeldoorgifte + ‘directe injectie’
 - te betalen door omroep of kabelexploitant
- dient collectief geïncasseerd
 - Via Vevam, Lira, Norma, Stichting FAIR e.a.?

47

- Hoofdstuk Ia Aw ‘De exploitatieovereenkomst’
 - Artikel 25b – 25h Auteurswet
 - Geldt ook voor naburige rechten acteur
 - (art. 2b WNR)
- Geen afstand van mogelijk (art. 25h Aw)
- Art. 25c Aw > recht op billijke vergoeding
- Voor films > art. 45d Aw

44

Proportionele billijke vergoeding I

Artikel 45d lid 2 Auteurswet (2015)

- Hoofdregisseur, scenarioschrijver, hoofdrolspelers
- *proportionele billijke vergoeding*
- voor iedere ‘mededeling aan het publiek’
 - M.u.v. video-on-demand
 - te betalen door omroep of kabelexploitant
- dient collectief geïncasseerd
 - Via Vevam, Lira en Norma bij RODAP

46

‘kabeldoorgifte’ – wettelijk kader

- Artikel 12 lid 8 en 9 Aw
 - doorgifte ‘via kabel’ of ‘langs andere weg’
- Artikel 26a-c Aw
 - verbodsrechten doorgifte verplicht collectief
 - behalve als de rechten bij de omroep liggen
- Artikel 45d lid 2 Aw
 - Proportionele collectieve billijke vergoeding doorgifte voor alle makers, mits overdracht verbodsrecht
 - Ook voor ‘directe injectie’ (art. 12c Aw)

48

(Kabel)doorgifte

1. Via 'de keten'

- producent-omroep-kabelexploitant

2. Via cbo's

- Lira, Vevam & Norma
- Pictoright, StOPnl, Agicoa

49

'Kabelcontract' - partijen

RODAP

Rechtsomgeving voor Distributie van Audiovisuele Producties

- Kabelexploitanten
 - Vodafone Ziggo, KPN e.a.
- Omroepen
 - NPO, RTL, Talpa netwerk
- Producenten
 - NCP / NAPA
 - NL content producenten
 - NL Audiovisuele Producenten Alliantie

PAM

Platform Audiovisuele Makers

- Lira
 - Schrijvers
 - Scenario's
 - ondertiteling, nasynchronisatieteksten
- Vevam
 - regisseurs
- Norma
 - Performers
 - stemacteurs

50

'Kabelcontract' - inhoud

- Lineaire kabeldoorgifte
 - + 14 dagen 'uitzending gemist'
 - BMS (basic media services)
- 19 tot 23 cent per abonnee per maand
 - afhankelijk van het aantal zenders

51

Niet in kabelcontract

- Pictoright (visuele makers)
 - Contract met RODAP
- StOPnl (Stichting onafhankelijke Producenten Nederland)
 - Contract met kabelexploitanten
- Agicoa (Association de Gestion Internationale Collective des Oeuvres Audiovisuelles)
 - Contract met kabelexploitanten
- Stichting FAIR (Cameramensen, designers editors)
 - ?

PICTORIGHT

STOPnl

AGICOA
The Rights People

FAIR
FILM ARTISTS ASSOCIATION

52

Proportionele billijke vergoeding III

- 'Vrijwillige' proportionele billijke vergoeding
- Betaalde VOD (TVOD/SVOD, níet AVOD)
- RODAP / PAM
 - Derdenbeding
 - Ketting beding
- Vergoeding
 - 5,2% van (VOD-inkomsten NL films (gemiddeld 15% gehele repertoire) - 25% kostenaf trek) > ongeveer 0,5%
 - NAI Arbitrage 24 juli 2017, IEF 17178

53

Uitzondering op proportionele billijke vergoeding

Artikel 45d lid 6 Auteurswet

“Het recht op een proportionele billijke vergoeding bedoeld in het tweede lid is niet van toepassing op een filmwerk waarvan de exploitatie als zodanig niet het hoofddoel is”.

↑
Geschrapt in 2021

54

Bestseller

Art. 25d Auteurswet

van toepassing via art 45d lid 7 Aw

Aanvullende billijke vergoeding

- Wanneer vergoeding 'gelet op de wederzijdse prestaties een onevenredigheid vertoont in verhouding tot de opbrengst van de exploitatie van het werk'.
 - bij royalty niet snel van toepassing
 - aanpassing royalty mogelijk (zie Soof 2 hierna)

55

W.v. 33.308, nr 6, p. 22.

'De regeling moet het makkelijker maken voor makers waarbij de exploitatie een doorslaand succes is te delen in de opbrengsten van het succes. Er mag vanuit worden gegaan dat er alleen sprake is van een doorslaand succes indien de investeringen ruimschoots zijn terugverdiend. Verliezen geleden op de exploitatie van werken van dezelfde auteur mogen daarbij meegenomen worden'.

56

Geschillenbeslechting

- www.degeschillencommissie.nl
- Artikel 25g Auteurswet
 - Geschillen over auteurscontractenrecht
 - Vrijwillig

57

Soof 2

Geschillencie. ACR 18 april 2018,
nr 113417 (Regisseur Soof 2) en
nr 113462, (Scenarioschrijver Soof 2)

IER 2018/43 m.nt. Poort en Visser
AMI 2018/15 m.nt. Hugenholtz
ook te vinden op
www.degeschillencommissie.nl

58

Soof 2

- De commissie vergeleek de percentages die de regisseur en de scenarioschrijver (7 resp. 5%) en de producent (50%) ontvingen van een subsidie van het Filmfonds,
- oordeelde dat daarbij sprake was van een ernstige onevenredigheid, vanwege 'de essentiële rol' van de makers en de 'ongelijkwaardigheid' tijdens de contractonderhandelingen,
- en verhoogde de percentages met 5 procentpunt naar 12 resp. 10%.

59

Soof 2

- Totale inkomsten van de gehele keten relevant, maar omdat informatie daarover ontbrak bleef die buiten beschouwing.
- Aanzienlijke vaste componenten van de vergoeding die de makers en de producent ontvingen bleven buiten beschouwing.

60

Art. 25d lid 2 Aw (2021)

“Indien de onevenredigheid tussen de vergoeding van de maker en de opbrengst van de exploitatie van het werk is ontstaan nadat het auteursrecht door de wederpartij van de maker aan een derde is overgedragen of gelicentieerd, kan de maker de vordering als bedoeld in het eerste lid tegen de derde instellen voor zover de opbrengst van de exploitatie van het werk aan deze derde toekomt”.

61

Zakelijk gebruik

- Televisiebeelden
 - vertoning
 - doorgifte

Verstrekt licenties voor zakelijk tv-gebruik

- Namens
 - producenten en omroepen
 - verbodsrechten
 - Lira, Vevam Norma
 - proportionele billijke vergoeding - art. 45d lid 2 Aw

€17 m in 2019

63

Upload-Platforms

Artikel 29c Auteurswet (artikel 17 DSM richtlijn)

- *value gap*
- *uploadfilter*
- *monetizing*
- *stakeholder dialogue*

65

de Thuiskopie

Thuiskopieheffing

- op PC's, laptops, tablet en smartphones
 - op smartphone € 7,30, laptop & tablet € 2,70 (2021)
- ca. €15 voor audiovisueel (2019)
 - Ca. 50% van ca. € 30 m in 2019
 - Via Stemra (32%), Norma (25%), Sekam Video (34%), omroepen (7%)

deels o.g.v. art. 7a WNR

62

Piraterij

- wordt bestreden door Stichting Brein
- met name *online*
 - tegen de bron
 - tegen tussenpersonen
 - HvJ EU Brein/Filmspeler
 - ECLI:EU:C:2017:300
 - HvJ EU Brein/Ziggo
 - ECLI:EU:C:2017:456

64

Einde

Met dank aan:

Marchien Hoogenraad
 Laurence de Hon
 Hugo Klaassen
 Arjo Kramer
 Michael Lambrechtsen
 Cathelijn Mulder
 Bas Reinshagen
 Jacqueline Schaap
 Roland Wigman

Vragen?
 d.j.g.visser@law.leidenuniv.nl

66